

Tiltaksutredning for lokal luftkvalitet i Bærum 2025-2030

Anbefalt handlingsplan for lokal luftkvalitet i Bærum kommune

BK: Bærum kommune, AF: Akershus fylkeskommune, SVV: Statens vegvesen

Tiltak	Ansvar	Forventet effekt på luftkvalitet	Tiltak / Kostnader / Tidsplan
1. Begrense trafikkøkning ved innføring av Oslopakke 3	Partene i OP3-samarbeidet	PM ₁₀ : God effekt PM _{2,5} : Liten effekt NO ₂ : God relativ effekt, men nivåene er allerede lave	Oslopakke 3-avtale innføres <u>Tidsplan</u>: fra 2028
2. Økt piggfriandel til 92%	BK	Gitt at piggfriandelen øker fra 90% til 92% vil effekten være: PM₁₀: God effekt PM_{2,5}: Liten effekt NO₂: Ingen effekt Det regnes som mindre sannsynlig at piggfriandelen vil øke til 92% ved kun informasjonskampanjer og ingen andre økonomiske insentiver enn dem som eksisterer i dag.	- Gjenoppta piggdekkteklinger i Bærum. <u>Kostnader</u>: ca. 25 timers arbeid per år - Innføre informasjonskampanjer om piggdekk og luftforurensning. <u>Kostnader</u>: 50 kNOK årlig <u>Tidsplan</u>: årlig
3. Redusert vedfyringsutslipp gjennom informasjonskampanjer og utfasing av ikke-rentbrennende ovner.	BK	Gitt at utslippet fra vedfyring reduseres med 15% vil effekten være: PM₁₀: God effekt på årsmiddel, liten effekt på døgnmiddel PM_{2,5}: God effekt NO₂: Ingen effekt	- Innføre intensive informasjonskampanjer inn mot vedfyringssesongen og i perioder med høye PM_{2,5} konsentrasjoner. <u>Kostnader</u>: 50 kNOK årlig <u>Tidsplan</u>: årlig - Videreføre samarbeidet med brannvesenet om informasjonstiltak for å redusere utslipp fra vedfyring. <u>Kostnader</u>: 20 kNOK årlig <u>Tidsplan</u>: kontinuerlig

Tiltak	Ansvar	Forventet effekt på luftkvalitet	Tiltak / Kostnader / Tidsplan
		Den faktiske effekten av informasjonskampanjer på reduserte utslipp er usikker. Det er også usikkert hva den naturlige utskiftingstakten av vedovner vil være.	
4. Tårnventilasjon i Høviktunnelen	SVV	PM ₁₀ : God effekt PM _{2,5} : Middels effekt NO ₂ : God effekt Effekten er i hovedsak lokal rundt tunnelmunningene.	Implementere tårnventilasjon i Høviktunnelen. <u>Tidsplan</u>: etter ferdigstilling av Høviktunnelen, anslagsvis i 2030.
5. Rengjøring og støvbinding med høyere frekvens	SVV/AF/BK	PM ₁₀ : God effekt PM _{2,5} : Liten effekt NO ₂ : Ingen effekt Anslaget for effekt er basert på generell erfaring.	- Renholdsfrekvensen anbefales økt på E18 slik at den er avstemt med renholdsfrekvensen i Oslokontrakten. <u>Tidsplan</u>: først i 2027 grunnet rullering av gjeldende renholdskontrakt. - Det anbefales at fylkeskommunen vurderer økt frekvens (inntil hver 14. dag) på veier som har stor trafikkbelastning samt at det vurderes om vårrengjøringen kan gjennomføres raskere. - For Bærum kommune anbefales det generelt at renholdet utføres etter «best practice» og at renholdsinnsetsen evalueres årlig. - Det skal jobbes målrettet og systematisk med å bedre rengjørings- og støvdempingsrutiner i Bærum, samt legge til rette for bedre samhandling og erfaringsutveksling mellom veieierne i kommunen. For å få til dette, skal det opprettes et formelt samarbeidsforum med representanter fra Statens vegvesen, Akershus fylkeskommune og Bærum kommune som har ansvar for rengjøring og støvdemping i kommunen. Kostnadene knyttet til drift av samarbeidsforumet omfatter ressurser for å delta på møter og oppfølging i forkant og i etterkant av møtene. Bærum kommune skal ta initiativ til opprettelse av samarbeidsforumet.

Tiltak	Ansvar	Forventet effekt på luftkvalitet	Tiltak / Kostnader / Tidsplan
6. Krav til luftkvalitet i bygge- og anleggsfasen	BK	PM ₁₀ : God effekt PM _{2,5} : Liten effekt NO ₂ : Ingen effekt Byggeplasser har også eksosutslipp i form av partikler (PM _{2,5}) og NO _x . Tiltaket er ment å først og fremst rette seg mot svevestøv. Anslaget for effekt er basert på generell erfaring, ikke beregninger.	- Sørge for utarbeidelse av planer for håndtering av luftforurensning i bygge- og anleggsfasen. Retningslinje for behandling av luft i arealplanlegging T-1520 kap. 6 skal legges til grunn i utarbeidelse av planen. Planen skal være godkjent av Bærum kommune før igangsettingstillatelse gis. Anleggsplanen skal redegjøre for håndtering av luftforurensning med beskrivelse av avbøtende tiltak. I spesielle tilfeller kan kommunen stille krav til måleprogram som overvåker konsentrasjon av svevestøv i sanntid. Tidsplan: kontinuerlig - Følge opp utfordringer knyttet til støv/reduert luftkvalitet som følge av utbyggingsprosjekter i henhold til gjeldende regelverk, for eksempel overfor naboer til utbyggingsprosjektet E18 Vestkorridoren i Bærum. Tidsplan: kontinuerlig
7. Måling, varsling og informasjon	BK	Ingen direkte effekt på luftkvalitet, men måling er en forutsetning for å kvantifisere forurensningsnivåene i kommunen. Varsling muliggjør at folk kan redusere egeneksponeringen i perioder med høy forurensning.	- Videreføre luftkvalitet-varsling til innbyggerne iht. beredskapsplan for luftkvalitet. <u>Tidsplan</u>: kontinuerlig - Utvikle et system for SMS-varsling til innbyggerne. <u>Tidsplan</u>: etter planen skal dette utvikles ilt. 2025/2026 - Videreføre måling av luftkvalitet i Bærum med en veinær og en bybakgrunnsstasjon og med målinger av PM₁₀ og PM_{2,5}. Avslutte NO₂ målinger på begge stasjonene i Bærum. - Vurdere om kommunen skal investere i et mobilt svevestøv måleinstrument for å overvåke svevestøvnivåer i utsatte områder, f.eks. tettbebygget områder nær byggeplasser. <u>Kostnader</u>: avhenger av løsningen. Eksempel Fidas 200s: Innkjøp: 440 kNOK, drift: 50kNOK - Delta i Oslo-Bærum Bylab sensor prosjektet i samarbeid med NILU og Oslo kommune. <u>Kostnader</u>: finansiert gjennom prosjektet <u>Tidsplan</u>: måling over minst 2 vintersesonger, oppstart vinter 2024/25

Tiltak	Ansvar	Forventet effekt på luftkvalitet	Tiltak / Kostnader / Tidsplan
8. Generell trafikkreduksjon gjennom endring i transportvaner	BK, AF	Effekten er ikke evaluert i utredningen. Generelt vil redusert biltrafikk redusere veistøvsnivåene (primært PM ₁₀). Redusert fossil biltrafikk vil i tillegg gi lavere nivåer av NO ₂ og PM _{2,5} fra eksos.	Utarbeide og implementere en temaplan for mobilitet som viderefører mål om redusert transportbehov og økte reiseandeler med gange, sykkel og kollektiv.

Beredskapsplan

Som en del av beredskapsplan for svevestøv, skal kommunen følge med på varslede luftkvalitet på <https://luftkvalitet.miljodirektoratet.no/> og i samråd med NILU, varsle innbyggerne via SMS /oppslagstavler i Kommunegården /sosiale media dersom det varsles høy luftforurensning. Det skal gis helseråd OG oppfordre til aktiviteter som reduserer luftforurensning, f.eks. å bruke varmepumpe/elektriske oppvarming, la bilen stå.

Formålet med denne planen er å redusere luftforurensningen i Bærum i perioder med høy luftforurensning og sikre informasjon til befolkningen.

Under visse meteorologiske forhold kan luftforurensningsnivået bli høyere enn det vanligvis er. Det kan derfor være nødvendig med strakstiltak som kan iverksettes for å redusere nivåene av luftforurensning.

Planen beskriver kriterier for tiltak og varsling til innbyggerne og samhandlingen internt og med eksterne myndigheter. Det er tatt utgangspunkt i daglig luftkvalitetsvarsel på Luftkvalitet i Norge som varsler to døgn fram i tid. Det er timesverdier som ligger til grunn for varslingen. Når det gjelder støvverdier vurderes også tendensen for de siste døgnmiddelene.

Planen gjelder for situasjoner med høy luftforurensning som karakteriseres av større geografisk utbredelse, negative helseeffekter for et betydelig antall mennesker og lengre varighet – varslet varighet i to dager eller mer. Anleggseiere er ansvarlig for oppstart og gjennomføring av tiltakene.

Referere til https://luftkvalitet.miljodirektoratet.no/artikkel/artikler/helserad_og_forurensningsklasser/

Folkehelsekontoret er ansvarlig for loggføring for aktiviteter knyttet til varsling og oppstart av tiltak. Folkehelsekontorets koordinerende rolle foregår hverdager, normal arbeidstid.

Forkortelser: SVV-Statens vegvesen, FOHK-Folkehelsekontoret, KOL-kommuneoverlegen, Kom.enhet-kommunikasjonsheten i Bærum kommune.

Fase	Nivå	Kriterier timesmiddel (µg/m3)	Aktivitet	Ansvar	Helseråd generell befolkning	Helseråd ved astma- og andre luftveissykdommer	Helseråd ved hjerte- og karsykdommer og diabetikere*
1	Lite	PM ₁₀ < 60 PM _{2,5} < 30 NO ₂ < 100	Følge daglig varsel om luftkvalitet ¹ . Daglig oppfølging av luftkvalitetsdata Ingen utløsende tiltak	FOHK, SVV, AF	Utendørs aktivitet anbefales	Utendørs aktivitet anbefales	Utendørs aktivitet anbefales
2	Moderat	PM ₁₀ : 60-120 PM _{2,5} : 30-50 NO ₂ : 100-200	Som fase 1 pluss følge med på kort- og langtidsvarslings på yr.no og målinger av luftkvaliteten. Ingen utløsende tiltak	FOHK, SVV, AF	Utendørs aktivitet anbefales	Utendørs aktivitet anbefales for de fleste. De som opplever forverring av luftveis-symptomer bør vurdere å redusere høy fysisk aktivitet i de mest forurensede uteområdene.	Utendørs aktivitet anbefales for de fleste. De som opplever forverring av symptomer bør vurdere å redusere høy fysisk aktivitet i de mest forurensede uteområdene.

¹ <https://luftkvalitet.miljodirektoratet.no/>

Fase	Nivå	Kriterier timesmiddel (µg/m3)	Aktivitet	Ansvar	Helseråd generell befolkning	Helseråd ved astma- og andre luftveissykdommer	Helseråd ved hjerte- og karsykdommer og diabetikere*
3	Høyt	PM ₁₀ : 120-400 PM _{2,5} : 50-150 NO ₂ : 200-400	Som fase 2 pluss uformell kontakt med: - Statens vegvesen - Akershus fylkeskommune og Folkehelsekontoret mht svevestøv Støvdemping (MgCl₂) på riks- og fylkesveier vurderes iverksatt ved fare for overskridelse mht svevestøv (E18 gjennom Bærum, fylkesvei fra Stabekk til Nadderud) Informasjonstiltak vurderes fortløpende: - Informasjon til innbyggerne på Facebook, kommunens nettside og/eller via SMS - Vurdere informasjon på vegvesenets informasjonstavle Strand Infotiltak opprettholdes til verdiene viser oransje. Informasjon til innbyggerne koordineres med SVV og AF. SVV og AF gir tilbakemelding til FOHK om tid, område og hvilke støvdempende tiltak som er iverksatt	FOHK, SVV, AF SVV, AF FOHK/KOL/ Kom. Enhet SVV SVV, AF, FOHK	Utendørs aktivitet anbefales vanligvis. Personer med symptomer som hoste eller sår hals bør vurdere å redusere høy fysisk aktivitet i de mest forurensede uteområdene.	Personer med alvorlig luftveissykdom eller som opplever forverring av sin astma bør redusere høy fysisk aktivitet og begrense oppholdstiden i de mest forurensede uteområdene.	Personer med alvorlig hjerte- og karsykdom bør redusere høy fysisk aktivitet og begrense oppholdstiden i de mest forurensede uteområdene.
4	Svært høyt	PM ₁₀ > 400 PM _{2,5} > 150 NO ₂ > 400	Tiltak som under høyt forurensningsnivå. Tiltak opprettholdes til verdiene viser oransje Informasjonstiltak	SVV, AF, FOHK / KOL / Kom. enhet	Reduser utendørs fysisk aktivitet og begrense oppholdstiden i de mest forurensede uteområdene, spesielt hvis du har symptomer som hoste ellers sår hals.	Personer med astma og andre luftveissykdommer bør ikke oppholde seg i de mest forurensede uteområdene.	Personer med hjerte- og karsykdom bør ikke oppholde seg i de mest forurensede uteområdene.

Tabell 1 Kontaktliste

Intern varslingsliste			
Kommunikasjonsheten	Magne Bjella Richard Kongsteien	redaksjonen@baerum.kommune.no	91 74 09 95 98 90 10 02
Kommuneoverlegen	Ole Kristian H. Furulund	ole.furulund@baerum.kommune.no	457 31 719
Folkehelsekontoret, avdelingsleder	Lisa Hedlund	lisa.hedlund@baerum.kommune.no	941 66 526
Folkehelsekontoret, miljørettet helsevern	Simone Sagen Sofia Sand	simone.sagen@baerum.kommune.no sofia.sand@baerum.kommune.no miljorettet.helsevern@baerum.kommune.no	926 45 797 940 08 675 67 50 32 00
Ekstern varslingsliste			
Statens vegvesen, Transport og Samfunn	Anders Olav Thune Hagerup	anders.hagerup@vegvesen.no	32 21 44 03 /913 92 063
Statens vegvesen, rådgiver klima og lokal luftkvalitet	Elisabeth Emilie Syse	elisabeth.syse@vegvesen.no	400 18 199
Akershus fylkeskommune, drift og vedlikehold	Terje Bache	terjeba@afk.no	905 01 665
Akershus fylkeskommune, drift og vedlikehold	Christine Nyhus Viken	Christinv@afk.no	900 25 412